EHDOTUKSET KALASTUKSENVALVONTAA KOSKEVIKSI KOMISSION SÄÄDÖKSIKSI (E 2/2025 VP)

(DELEGOIDUT JA TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET)

25.2.2025

Harri Kukka

Maa- ja metsätalousministeriö

Tähän mennessä tapahtunut

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 22.11.2023 kalastuksenvalvontajärjestelmän muuttamisesta
  - Suomi äänesti vastaan (vrt. U 66/2018 vp / MmVL 16/2018 vp ja MmVL 6/2020 vp)
- Komission täytäntöönpanoasetus 24.5.2024 ns. listatuista satamista, joissa lievennetty ”sallitun poikkeaman sääntö”
- Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta 5.7.2024
  - Lisättiin seuraamusmaksun piiriin vakava rikkomus, joka koskee velvollisuutta kirjata kalamäärät kalastuspäiväkirjaan tarkasti sallitun poikkeaman mukaisesti
- Komission täytäntöönpanoasetus 12.2.2025 virkistyskalastuksen tietojen toimittamisen ja pyydysmerkintöjen tarkemmista säännöistä

Seuraavissa jaksoissa

- Komission ”iso” täytäntöönpanoasetus sovellettavaksi 10.1.2026
- Komission delegoitu asetus sovellettavaksi 10.1.2026
- Kansallinen valvontalainsäädännön muutos voimaan 2026
  - MmVM 5/2024 vp:”valiokunta edellyttää, että lain seuraamussääntelyn toimivuutta ja oikeasuhtaisuutta tarkastellaan huolellisesti ja kokonaisvaltaisesti, kun lakia seuraavan kerran uudistetaan vuonna 2025. Tässä yhteydessä tulee tarkastella myös kansallisesti säädettävien rikkomusmaksujen suuruutta sekä edellytyksiä maksun määräämättä jättämiselle.”
- Pienempiä komission delegoituja ja täytäntöönpanosäädöksiä sovellettaviksi 2028-2030

- E-kirje, koska ei ole virallisia ehdotuksia
- Viralliset ehdotukset tulevat todennäköisesti niin myöhään, että U-kirjelmän antaminen ei enää palvele tarkoitusta, vaan Suomen kannat on tuotava esiin epävirallisessa valmisteluvaiheessa
- Useat ehdotettavat säännökset eivät edellyttäisi Suomessa laintasoista sääntelyä, mutta erityisesti kalansaaliiden punnituksia koskevat uudet vaatimukset vaikuttavat voimakkaasti toimijoiden oikeuksiin/velvollisuuksiin

Komission ”iso” täytäntöönpanoasetus

- Korvaa voimassa olevan komission täytäntöönpanoasetuksen (EY) 404/2011
- Sovellettavaksi 10.1.2026 ~ kalansaaliin punnituksen sekä näytteenotto- ja valvontasuunnitelmien osalta mahdollisesti myöhemmin
- Erittäin laaja kokonaisuus: n. 90 artiklaa + liitteitä 50-100 sivua
  - Kalastuslisenssit ja –luvat
  - Alusten ja pyydysten merkinnät ja asiakirjat
  - Käytöstä poistettujen pyydysten kierrätys
  - Alusten seurantajärjestelmät
  - Kalastuspäiväkirjojen ja ennakkoilmoitusten tarkemmat säännöt
  - Tarkkailu- ja tarkastusraportit
  - Unionin tarkastajien kelpoisuus, tarkastajien luettelo ja tehtävät
  - Pistejärjestelmän soveltaminen
  - Jne. jne. (mutta suuri osa säännöksistä vain siirretään vanhasta asetuksesta uuteen)

Punnitus – alustavien luonnosten elementtejä

- Kaikkien kalastustuotteiden punnitsemiseen käytettävien järjestelmien on oltava hyväksyttyjä, kalibroituja ja sinetöityjä.
- Punnitustulokseen ei saa tehdä mitään jään ja veden vähennyksiä.
- Lajittelemattomina purettavien, tietyn kynnysmäärän ylittävien saaliiden punnitusjärjestelmien pitää kyetä tallentamaan ja säilyttämään punnituskirjauksissa vaaditut tiedot.
- ym.

Pelagisten saaliiden punnitseminen

- Kalansaaliit tulee pääsäännön mukaan 1) lajitella lajeittain ennen punnitsemista ja 2) punnitseminen tulee tehdä saaliin purkamisen yhteydessä.
- Pääsääntöä (1) punnitsemisesta lajeittain ei tarvitse noudattaa, jos COM on hyväksynyt jäsenmaan näytteenottosuunnitelman.
- Pääsääntöä (2) punnitsemisesta purkamisen yhteydessä ennen kuljetusta ei tarvitse noudattaa, jos komissio on hyväksynyt valvontasuunnitelman. Myös punnituksessa kuljetuksen jälkeen noudatettava em. näytteenottosuunnitelmaa.

Näytteenottosuunnitelma

- Kalansaaliit on purettava sellaisessa kunnossa, että lajit voidaan erottaa tarkan punnituksen mahdollistamiseksi
- Näytteet on otettava käyttäen automaattista tai puoliautomaattista otantajärjestelmää ja säännöllisin välein koko purkamisen ajan
- Itämeren lajittelemattomien saaliiden näytteitä tulisi ottaa vähintään seuraavan taulukon mukaisesti:

Unsorted fishery products		
Catch volume (t)	**Number of samples**	**Sample volume (kg)** (5 kg minimum individual sample size)
≤ 5	5	25
> 5 – ≤ 10	10	50
> 10 – ≤ 15	13	65
> 15 – ≤ 20	15	75
> 20 – ≤ 25	16	80
> 25 – ≤ 30	17	85
> 30 – ≤ 35	18	90
> 35 – ≤ 40	19	95
> 40 – ≤ 45	20	100
> 45 – ≤ 50	22	110
> 50 – ≤ 75	24	120
> 75 – ≤ 100	26	130
> 100 – ≤ 200	31	155
> 200 – ≤ 300	34	170
Each additional 100 t	+ 3	+ 15

Näytteenotto

Jokaisen näytteen osalta menettelyyn on sisällyttävä vähintään seuraavat vaiheet :

(a) Kaikkien otokseen sisältyvien kalastustuotteiden lajittelu lajeittain;

(b) Jokaisen lajin määrät punnitaan erikseen jokaisessa näytteessä, mukaan lukien sivusaaliit ja muut kuin pelagiset lajit, purkamisen yhteydessä;

(c) Kirjataan kunkin lajin paino kussakin näytteessä.

- Jokainen näyte on oltava tunnistettavissa, merkittävä ja pidettävä erillään muista kalastustuotteista vähintään kahden tunnin ajan näytteenoton jälkeen

Näytteenoton valvonta

- Näytteenotto on suoritettava 1) virkamiesten tai 2) akkreditoitujen riippumattomien ulkopuolisten punnitsijoiden läsnä ollessa taikka 3) sitä on valvottava käyttämällä elektronista etävalvontajärjestelmää, kuten (CCTV-kamera) tai vastaavaa tekniikkaa.
- Näytteenotto- ja saaliiden rekisteröintitoimiin on tehtävä tarkastuksia, jotka koskevat vähintään 5 prosenttia purkamisten kokonaismäärästä ja 7,5 prosenttia lajikohtaisista näytteiden kokonaismääristä.

Valvontasuunnitelma

- Koskee saalista, joka punnitaan vasta kuljetuksen jälkeen
- Kuljettajien oltava tarkoitukseen hyväksyttyjä
- Punnituspaikat oltava hyväksyttyjä ja rekisteröityjä
- Autojen tulee olla sinetöityjä (tai valvonta taattava muulla tavalla)
- Koko saalis on kuljetettava sellaisessa kunnossa, että lajit voidaan erottaa tarkan punnituksen mahdollistamiseksi
- Elektronista etävalvontajärjestelmää, kuten (CCTV-kamera) on käytettävä valvomaan saaliiden purkamista autoista, kalojen varastointia ja punnitsemista.

Valvontasuunnitelman valvonta

- vähintään 5 prosenttia muualle kuljetettujen purkamistapahtumien kokonaismäärästä ja 7,5 prosenttia kuljetetuista kalamääristä on tarkastettava
- Kuljetusautoissa on oltava järjestelmät, joiden avulla niiden liikkumista voidaan seurata koko ajan kalasatamasta punnituspaikkaan.

Vaikutuksia

- Lisäkustannuksia satamiin, toimijoille, viranomaisille
- Saattaa vähentää mahdollisuuksia käyttää EMKVR-tukia alan kehittämiseen
- Valvonnan kustannuksia joudutaan sälyttämään elinkeinoille
- Sallittujen kalasatamien lukumäärää vähennettävä
- Jotta kala ei hajoaisi ja muokkaantuisi tunnistamattomaksi troolipyydyksessä tai aluksella, troolivetoja ja kalastusmatkoja joudutaan monissa tapauksissa lyhentämään tai kalastusta välttämään muuna kuin kylmän veden aikana tai tehostamaan kalansaaliiden jäähdytystä aluksella.

  > Enemmän lyhyitä kalastusmatkoja; lisää kustannuksia ja ilmastopäästöjä.

Vaikutuksia

- Punnitusten työmäärä lisääntyy
- Toisaalta näytemäärän kasvattamisella on sekä elinkeinon että hallinnon kannalta merkittäviä oikeusturvavaikutuksia. Varmempi punnitustieto palvelee niin rikkomusmenettelyjä kuin tutkimuksen tietotarpeita.
- Ankarat vaatimukset kalan punnitsemisessa vasta määräpaikkaansa kuljetuksen jälkeen voivat johtaa siihen, että elinkeinon toimintatapoja joudutaan muuttamaan.
  - Punnitaanko jatkossa kaikki saaliit jo satamassa?
- Suomen punnitusjärjestelmiä joudutaan joka tapauksessa parantamaan, jotta voidaan noudattaa vanhoja sääntöjä.

Elementtejä Suomen kannassa

- Valvonnan oltava riittävää, jotta kalastuksen kestävyys varmistetaan ja kalastuksen vaikutuksista saadaan välttämätön tieto. Suhteellisuusperiaatteesta pidettävä kiinni; ylimitoitettuja vaatimuksia ei pidä säätää.
- Komission valtuuksia antaa delegoituja/täytäntöönpanosäädöksiä ei pidä ylittää eikä soveltaa liian laveasti.
- Innovaatioiden käyttöönotto mahdollistettava. Käytettäviä teknologioita ei tule tarkasti määrittää.
- Ymmärrettävä pyrkimys, että lajit voi tunnistaa saaliita purettaessa. Jos lajittelemattomien saaliiden lajisuhteet saadaan kuitenkin saaliista tai sen osasta määriteltyä luotettavasti purettaessa tai jo merellä, tätä velvoitetta ei tulisi edellyttää. Sääntöihin olisi pyrittävä saamaan lievennyksiä, jotta elinkeinon toimintaedellytykset eivät kohtuuttomasti heikkene ja kalastuksenvalvonta mitoitetaan oikeasuhtaisesti.
- Lisäsääntelyn kustannukset katettava julkisen talouden suunnitelmien määrärahakehysten puitteissa
- Äänestyslinjauksissa huomioon mahdollisuus vaikuttaa tulokseen ja sijoittuminen muihin jäsenmaihin.

- Eduskunnan aiemmin hyväksymät kannat (U 66/2018 vp) valvontajärjestelmän muutokseen yhä soveltuvia.

Poimintoja eduskunnan kannoista (U 66/2018 vp)

MmVL 16/2018 vp

- saaliin punnitsemista ja punnitsijoiden rekisteröintiä koskevat ratkaisut on toteutettava siten, etteivät ne aiheuta toimintaa häiritseviä tai kustannuksia lisääviä vaikutuksia.
- jos rannikkokalastuksen sähköistä kalastuspäiväkirjaa ja mobiiliseurantaa koskevat säännökset päätetään toteuttaa, on ne toteutettava elinkeinon kannalta mahdollisimman joustavalla ja kustannustehokkaalla tavalla.
- yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteisiin nähden ylimitoitettuja kaikille pakollisia vaatimuksia ja menetelmiä ei tule ottaa käyttöön.

MmVL 6/2020 vp

- Valvonnan kustannusten tulee kuitenkin olla suhteessa valvonnan todennettavissa oleviin hyötyihin, ja … siten, että valvontaa koskevat vaatimukset eivät muodostu kalastajien kannalta kohtuuttomiksi.